

11. Surmin, Y. (2007). Trends in public administration development. Visnyk NADU, 2, 5 – 14 [in Ukrainian].
12. Sukhinin, D. V. (2008). Quality municipal services policymaking. Extended abstract of candidate's thesis. Dnipropetrovsk [in Ukrainian].
13. Sharov, Y. P., Sukhinin, D. V. (2008). Municipal services: the path to high quality. Melitopol: Vydavnychy budynok MMD [in Ukrainian].
14. Quality management services are a prerequisite for increasing public confidence in the government (2006). Kharkiv: Mahistr [in Ukrainian].
15. Parekh, B. (2000). Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory. Cambridge: Harvard University Press [in English].
16. Joshi, P. (2003). Accountability, Indian Administrative Culture and Trust. Public Administration: Challenges of Inequality and Exclusion, Miami, 14-18 September [in English].
17. Hofstede, G. (1991). Cultures and Organisations: Software of Intercultural cooperation and its importance for survival. London: McGraw-Hill [in English].
18. Tayeb, M. H., (1998). Organizations and National Culture: A Comparative Analysis. London, Sage Publication [in English].
19. Sharma, R. D. (2002). Conceptual Foundations of Administrative Culture: An Attempt at Analysis of Some Variables, International Review of Sociology, vol. 12(1), pp. 65-75 [in English].

Стаття надійшла до редакції 17.10.2017 р.

УДК 304 : 001

Кунанець Наталія Едуардівна

доктор наук із соціальних комунікацій,
старший науковий співробітник, професор
кафедри інформаційних систем та мереж
Національного університету
"Львівська політехніка"
nek.lviv@gmail.com;

Липак Галина Ігорівна

асистент кафедри комп'ютерних наук
Тернопільського національного технічного
університету ім. Івана Пулюя
halyna.lypak@gmail.com

КОНСОЛІДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ УСТАНОВ СОЦІАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Мета дослідження – обґрунтування доцільності формування консолідованих інформаційних ресурсів установ соціальної пам'яті на рівні окремих містечок і громад як дієвого інструменту збереження історико-культурної спадщини регіонів та розвитку електронної культури. **Методологію** дослідження складають загальнонаукові методи аналізу та синтезу, використано також порівняльно-історичний та компаративний методи для зіставлення та порівняння способів збереження історико-культурного надбання. **Наукова новизна**. Консолідований інформаційний ресурс розглядається авторами як сучасна соціокомунікаційна система; для її проектування і втілення запропоновано використовувати методологію та інструментарій соціокомунікаційної інженерії. **Висновки**. Соціокомунікаційні проекти з консолідації інформаційних ресурсів установ соціальної пам'яті невеликих за масштабами міст, методологічні засади яких розробляються, покликані забезпечити збереження соціальної пам'яті на регіональному рівні з подальшим їх об'єднанням у загальнонаціональний інформаційний ресурс

Ключові слова: історико-культурна спадщина, установи соціальної пам'яті, електронна культура, консолідований інформаційний ресурс, соціокомунікаційна інженерія.

Кунанець Наталія Едуардівна, доктор наук по соціальним комунікаціям, старший научный сотрудник, профессор кафедры информационных систем и сетей Национального университета "Львовская политехника"; Липак Галина Игоревна, ассистент кафедры компьютерных наук Тернопольского национального технического университета им. Ивана Пулюя

Консолідовані інформаційні ресурси інститутів соціальної пам'яті: виклики сучасності

Цель работы – обоснование целесообразности формирования консолидированных информационных ресурсов учреждений социальной памяти на уровне отдельных городов и общин как действенного инструмента сохранения историко-культурного наследия регионов и развития электронной культуры. **Методологии** исследования составляют общенаучные методы анализа и синтеза, использовано также сравнительно-исторический и компаративный методы для сопоставления и сравнения способов сохранения историко-культурного наследия. **Научная новизна**. Консолидированный информационный ресурс рассматривается авторами как современная социокоммуникационная система; для ее проектирования и воплощения предложено использовать методологию и инструментарий социокоммуникационной инженерии. **Выводы**. Социокоммуникационные проекты по консоли-

дации информационных ресурсов учреждений социальной памяти небольших по масштабам городов, методологические основы которых разрабатываются, призваны обеспечить сохранение социальной памяти на региональном уровне с последующим их объединением в общенациональный информационный ресурс.

Ключевые слова: историко-культурное наследие, учреждения социальной памяти, электронная культура, консолидированный информационный ресурс, социокоммуникационная инженерия.

Kunanets Nataliia, Doctor of sciences on social communications, Professor of the Department of Information systems and networks of Lviv Polytechnic National University; Lypak Halyna, assistant of the Department of Computer science, Ternopil Ivan Pulyuy National Technical University

Consolidated Information Resources of Social Memory Institutions: Challenges of Modernity

The purpose of the work is to substantiate the expediency of forming consolidated information resources of social memory institutions at the level of individual towns and communities as an effective instrument for preserving the historical and cultural heritage of the regions and developing e-culture. The **methodology** of the research consists of general scientific methods of analysis and synthesis; the comparative-historical methods for comparing ways of preserving the historical and cultural heritage are also used. **Scientific novelty.** The authors consider consolidated information resource as a modern socio-communicative system; for its designing and implementation it is proposed to use the methodology and tools of socio-communicative engineering. **Conclusions.** Socio-communicative projects on consolidation of information resources of social memory institutions of small-scale cities, the methodological principles of which are being developed, are intended to ensure the preservation of social memory at the regional level, with their further integration into the national information resource.

Keywords: historical and cultural heritage, institutions of social memory, electronic culture, consolidated information resource, socio-communicative engineering.

Актуальність теми дослідження. Охорона та збереження історико-культурної спадщини України є одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування [8]. Відповідними законодавчими та регуляторними актами визначено основні положення національної та міжнародної політики в цій сфері [17;18;11].

В сучасних українських реаліях першочерговим завданням є дослідження проблем національної самодостатності в контексті історичної пам'яті українського народу, а отже, охорона, збереження і популяризація його історико-культурного надбання. Сьогодні ця проблема розглядається не лише в галузевому аспекті (історичному, архітектурному, археологічному тощо), як це відбувалося досі, а й міждисциплінарному, оскільки важливими суб'єктами культурного та громадсько-політичного життя, інструментами впливу на свідомість людей, засобом формування суспільної думки стають періодична преса, інтернет-джерела, інші електронні інформаційні ресурси [14] з використанням сучасних інформаційних технологій.

Сучасний рівень розвитку інформаційних та комунікаційних технологій спонукає до змін в соціальному, культурному та політичному житті суспільства. Змінюється природа соціальних комунікацій: вони з площини міжособистісного комунікування переносяться в електронне дистанційно-інформаційне середовище, що володіє значними можливостями швидкого і якісного доступу до інформації, яка в умовах становлення та стрімкого розвитку суспільства, базованого на знаннях, відіграє роль значного соціального надбання.

Глобалізаційні світові тенденції сприяють формуванню єдиного інформаційного простору як базису глобального інформаційного суспільства. При цьому інформаційні ресурси соціально-історичного характеру відіграють роль важливого чинника формування свідомості на рівні особистості і суспільства, сприяють формуванню національної та ментальної самоідентифікації. Тому і питання збереження історико-культурної спадщини теж вирішуються сучасними інформаційними та комунікаційними засобами – через її представлення, відтворення та надання доступу широкій аудиторії у цифровому форматі. Важлива роль при цьому, на нашу думку, має відводитися регіональним інформаційним ресурсам, локалізованим у місцевих установах соціальної пам'яті (бібліотеках, архівах, музеях).

Мета дослідження – обґрунтувати доцільність та необхідність формування місцевих інформаційних консолідованих інформаційних ресурсів установ соціальної пам'яті як дієвого інструменту збереження та удосконалення історико-культурної, ментальної та меморіальної спадщини регіонів з подальшим їх об'єднанням у національний інформаційний ресурс.

Виклад основного матеріалу. Важливість представлення у цифровому форматі культурного надбання підтверджена Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні [20], в якій визначено розділ "Е-культура"¹.

Серед пріоритетних напрямків розвитку електронної культури Стратегією визначено наступні: підвищення ефективності використання і забезпечення доступу до документів шляхом використання ІКТ; сприяння створенню в електронній формі, а також збереженню та удосконаленню культурних цінностей; забезпечення процесів оцифрування архівних, бібліотечних, музейних фондів й інших фондів закладів культури та створення електронних інформаційно-пошукових систем з історії, культури, народної творчості, сучасного мистецтва України тощо; генерування національних інформаційних ресурсів в мережі Інтернет; створення електронних інформаційних ресурсів в архівах, бібліотеках, музеях, науково-дослідних установах з визначенням обов'язковості сумісності таких ресурсів; реалізація пілотного проекту "Єдина інформаційна система надбань документальної спадщини".

Передбачені Стратегією заходи та проекти в останні роки успішно втілюються в Україні. Проаналізуємо найпомітніші з них.

З ініціативи спеціалізованого центру Балі та Науково-технічної бібліотеки ім. Г.І. Денисенка НТУУ КПІ з 2013 року проводиться серія інформаційно-навчальних і науково-практичних заходів "Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація". Це "некомерційні заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності, знань і кваліфікацій вітчизняних фахівців у галузі оцифровки та консолідацію зусиль з формування цифрових ресурсів національної пам'яті, їх інтегрування до глобальних систем цифрового простору" (Ольга Баркова, куратор проекту) [6].

Проект "Історична спадщина України – світовий доступ в цифровому форматі" – спільна ініціатива Національної історичної бібліотеки України, Асоціації молодих науковців "Інтелектуальне лідерство" (ILYSA) та компанії "Електронні архіви України", що реалізовувалась в 2010-2012 рр. за підтримки Міністерства культури України, Української бібліотечної асоціації та Міжнародного фонду "Відродження". Його мета: збереження і популяризація культурно-історичної документальної спадщини світового і загальнонаціонального значення, зосередженої в фондах Національної історичної бібліотеки України [9]. Електронна бібліотека "Історична спадщина України" формується за принципом профільних тематичних колекцій і містить електронні документи – рідкісні та цінні видання з фонду Національної історичної бібліотеки України у форматах pdf, flash-публікацій та djvu [10].

Національною бібліотекою України ім. В. Вернадського втілюється проект "Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини" [22], основними напрямками розвитку ресурсів якої є збереження та організація доступу до книжкових пам'яток, що є національним надбанням України, та формування фундаментальної цифрової колекції "Україніка". Проект передбачає постійне оновлення нових надходжень, навігацію та пошук матеріалів за типом ресурсів, надає доступ до цифрової інформації за предметними рубриками та колекційним принципом, забезпечує багатоаспектний пошук інформації, сортування результатів пошуку за автором, назвою, датою створення документів, он-лайн перегляд цифрових копій видань тощо [13].

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого запровадила і підтримує функціонування інтегрованого ресурсу – електронної бібліотеки "Культура України" [7]. Портал позиціонується як інтегрований інформаційний ресурс з єдиною точкою доступу та залучає до співпраці бібліотеки, музеї та інші заклади культури й авторів, які можуть надавати інформаційні ресурси.

Із регіональних інформаційних ресурсів, що інтегрують інформацію з різних джерел, першість належить проекту "Історична Волинь" [12], що формується з 2007 року фахівцями бібліотек, архівів, музеїв Рівненської, Волинської, Житомирської, Хмельницької, Тернопільської областей, Обласної бібліотеки ім. М. Горького м. Брест (Білорусь), Національної історичної бібліотеки України. Метою проекту є створення бази даних бібліографічної інформації та повнотекстових документів, які відображають відомості про історичну Волинь, надання широкого доступу до неї через мережу Інтернет.

Поєднання новітніх технологій у збереженні і удоступненні ресурсів українських музеїв застосовано в проекті "Музеї України просто неба". Проект реалізується за підтримки компанії Google та Міністерства культури України. Оцифровано експонати семи музеїв просто неба в різних регіонах країни і створено віртуальний тур для проведення екскурсій [15].

Приведений аналіз не охопив великої частини проектів, які реалізуються в установах соціальної пам'яті, що мають значні успіхи в оцифруванні і наданні широкого доступу до своїх ресурсів (віртуальні музеї, цифрові архіви, електронні бібліотеки). В рамках даного дослідження ми виокремлюємо проекти, в ході реалізації яких створено портали з консолідованою інформацією, що об'єднують цифрові колекції різних за походженням, місцем зберігання та представленням інформаційні ресурси та зручний пошук. Наразі такі проекти нечисленні, а наявні портали швидше націлені на глобальні завдання збереження історичної та культурної спадщини і не враховують цінності місцевих (регіональних) ресурсів установ соціальної пам'яті, хоча вони відіграють доволі важливу роль у системі соціальної пам'яті як окремих міських громад, так і суспільного загалу, уособлюють їх культурну та знанєву спадщину.

Міські архіви, бібліотеки і музеї є інститутами пам'яті, які зберігають культурну та інтелектуальну спадщину міста, вони містять відомості про окремих людей та громаду в цілому, про установи та події, ремесла та навчання, традиції та нововведення. Тому й викликають інтерес у сучасних мешканців та туристів, а їх дані можуть бути корисними кожному – від допитливого учня до науковця. Установи соціальної пам'яті повинні стати осередками нового цифрового соціокультурного середовища міст, регіонів та територіальних громад. Такі заклади мають свій унікальний дух, зумовлений регіональною, ментальною, історичною специфікою, а тому несуть неоціненний потенціал для розвитку і підтримки неповторного соціокомунікаційного та культурологічного середовища, в якому комфортно почувалися б місцеві мешканці та знаходили чимало пізнавального туристи.

До прикладу, невелике містечко Зборів має власну давню історію, довкола нього відбувалися важливі для історії України як незалежної держави події (Зборівська битва і підписання Зборівського мирного договору), проте усі історично важливі матеріали та пам'ятки розпорошені. Ще у 2012 р. затверджено Програму створення та розвитку історико-культурного заповідника "Поле Зборівської битви 1649 року" [19], основою якого є міський комунальний історико-краєзнавчий музей "Зборівська битва". Розроблено мандрівні віхи перспективного туристичного маршруту "Шляхами боїв під Зборовом 1649 року", до якого, крім музею "Зборівська битва", включено урочище "Білий Берег", поле Зборівської битви

1649 року, урочище "Баранячі горби", де є залишки валів польського табору; козацькі поховання поблизу сіл Тустоголови, Плісняни; козацькі могили – при в'їзді у Зборів, у селі Метенів тощо [16]. До реалізації проекту (в частині його історичного обґрунтування) залучаються вітчизняні та зарубіжні історики-науковці, проте через недостатнє фінансування проект наразі не реалізовано. Як альтернативу (або ж паралельну реалізацію) цього проекту, що, хоч і має конкретні географічні та матеріальні виміри, проте не зможе вичерпно і зручно надати потенційному відвідувачу весь спектр накопиченої інформації про дану історичну подію та історію регіону загалом, пропонуємо розробити уніфіковану Веб-платформу, що консолідує інформаційні ресурси місцевих бібліотек, архівів та музею (в т.ч. дбайливо зібрані експонати, карти, документи та відомості про археологічні розкопки), стане майданчиком для історичних дискусій та розвідок, уможливить віртуальну екскурсію згаданими "Шляхами боїв під Зборовом 1649 року" і тим самим забезпечить якісне інформаційне обслуговування місцевих жителів та туристів міста і району.

Наукова новизна. Такий консолідований інформаційний ресурс розглядається авторами як сучасна соціокомунікаційна система та інформаційна фабрика, яка на базі власних та залучених ззовні інформаційних ресурсів формує широкий спектр актуальних консолідованих інформаційних сервісів та інформаційних продуктів, надає комплекс інформаційних послуг різноманітним категоріям користувачів. При моделюванні такої соціокомунікаційної системи запропоновано використовувати методологічну базу та інструментарій соціокомунікаційної інженерії – нового інженерного вчення, актуальність розвитку якого зумовлена, зокрема, назрілою потребою формування конструктивних науково-обґрунтованих правил і принципів побудови соціокомунікаційних відносин у інформаційному суспільстві [21]. Входячи до складу соціокомунікаційної системи відповідного регіону, така система реалізовуватиме функцію трансляції інформації, даних та знань у вимірах соціокультурного та історичного часу та простору, надаючи якісні інформаційні послуги та тим самим сприяючи втіленню основоположних принципів суспільства, базованого на знаннях. Формування розглянутих інформаційних консолідованих інформаційних ресурсів установ соціальної пам'яті повинні створюватися на платформі, що дозволить подальше їх об'єднанням у національний інформаційний ресурс.

Для практичного втілення дієвих консолідованих інформаційних ресурсів на місцях необхідно в першу чергу виконати ряд підготовчих завдань: оцифрувати фонди місцевих установ соціальної пам'яті, створити їх повні уніфіковані описи, використовуючи єдиний стандарт подання метаданих, розробити механізм індексації та пошукових алгоритмів для цих інформаційних ресурсів. Прикладом може слугувати досвід успішних світових порталів збереження історико-культурної спадщини, як-от Європейська цифрова бібліотека Європіана [2], Світова цифрова бібліотека [5], національні портали ряду європейських країн [1, 3, 4].

Висновки. Охорона та збереження історико-культурної спадщини України як першочергові засадничі державотворчі завдання вимагають не лише керівної та фінансової підтримки держави, а й чималих зусиль науковців, активістів, громадянського суспільства загалом. Зміни у способах збереження та подання інформації, зумовлені стрімким розвитком інформаційних та комунікаційних технологій, вносять свої корективи і в способи збереження історичної, соціальної та культурної пам'яті людства від регіонального до глобального масштабів. Соціокомунікаційні проекти з консолідації інформаційних ресурсів установ соціальної пам'яті невеликих за масштабами міст, методологічні засади яких розробляються на прикладі міста Зборова, покликані забезпечити збереження соціальної пам'яті в межах містечок (громад, регіонів) з подальшим їх об'єднанням у загальнонаціональний інформаційний ресурс.

Примітки

¹ Електронна культура (англ. e-culture) – вища форма розвитку культури і людської цивілізації, ключовою характеристикою якої є можливість обміну людськими думками на величезних відстанях за допомогою електронних засобів комунікації.

Література

1. Deutsche digitale bibliothek [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.deutsche-digitale-bibliothek.de>.
2. Europeana collections [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europeana.eu>.
3. Lithuanian Cultural Heritage in the Virtual Environment [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epaveldas.lt>.
4. The British Library [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bl.uk/>.
5. World Digital Library [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wdl.org>.
6. Баркова О. Серія інформаційно-навчальних і науково-практичних заходів "Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація" [Електронний ресурс. Презентація]. – Режим доступу: http://demo.dcvisu.com/uploads/objects/279/ppt/About_DH-Seminars-2017.ppt.
7. Електронна бібліотека "Культура України" [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>.
8. Закон України "Про охорону культурної спадщини" (Преамбула) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
9. Історична спадщина України – світовий доступ в цифровому форматі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elau.org/flash-point/files/web-site/presentacii/578_Digital_History.pdf.
10. Історична спадщина України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nibu.kiev.ua/greenstone/cgi-bin/library.cgi?a=r&p=homepage&l=uk&w=utf-8>.
11. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_089.
12. Консорціум "Історична Волинь" [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://istvolyn.info/>.

13. Лобузина К. В. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини у новому форматі [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/3506>.
14. Мадей А. Охорона історико-культурної спадщини України у контексті соціальних комунікацій: історіографія проблеми / Анна Мадей // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 11. – С. 46-49.
15. Музеї України просто неба [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>.
16. Музеї України. Тернопільська область. Історико-краєзнавчий музей "Зборівська битва" [Ел. ресурс]. – Режим доступу: <http://prostir.museum.ua/file/325>.
17. Постанова Кабінету міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1760 "Про затвердження Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1760-2001-%D0%BF>.
18. Проблеми збереження та захисту культурно-релігійних цінностей України. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1434>.
19. Щодо проекту районної програми створення та розвитку історико-культурного заповідника "Поле Зборівської битви 1649 року" на території Зборівського району на 2012-2015 роки. Розпорядження голови РДА – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/zborivska/en/catalog/item/14014.htm>.
20. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 386-р від 15.05.2013 р. "Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні". – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>.
21. Соціокомунікаційна інженерія: системна відповідь на виклики інформаційного суспільства / Кунанець Н. Е., Липак Г. І., Пасічник В. В. // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2017. – № 1. – С. 11-20.
22. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини [Ел. ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB.

References

1. Deutsche digitale bibliothek. Retrieved from <http://www.deutsche-digitale-bibliothek.de> [in German].
2. Europeana collections. Retrieved from <http://www.europeana.eu> [in English].
3. Lithuanian Cultural Heritage in the Virtual Environment. Retrieved from <http://www.epaveldas.lt/en/home> [in English].
4. The British Library. Retrieved from <http://www.bl.uk> [in English].
5. World Digital Library. Retrieved from <https://www.wdl.org> [in English].
6. Barkova, O. (2017). Series of information and educational and scientific-practical events "Digitized property: conservation, access, representation". Retrieved from http://demo.dcvisu.com/uploads/objects/279/ppt/About_DH-Seminars-2017.ppt [in Ukrainian].
7. Electronic library "Culture of Ukraine". Retrieved from <http://elib.nplu.org> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine "On the Protection of the Cultural Heritage" (2000). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> [in Ukrainian].
9. Historical heritage of Ukraine – the world digital access. Retrieved from http://elau.org/flash-point/files/web-site/presentacii/578_Digital_History.pdf [in Ukrainian].
10. Historical heritage of Ukraine. Retrieved from <http://nibu.kiev.ua/greenstone/cgi-bin/library.cgi?a=p&p=homepage&l=uk&w=utf-8> [in Ukrainian].
11. Convention on the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_089 [in Ukrainian].
12. Consortium "Historical Volyn". Retrieved from <http://istvolyn.info> [in Ukrainian].
13. Lobuzina, K. V. (2017). Digital library of historical and cultural heritage in a new format. Retrieved from <http://www.nbu.gov.ua/node/3506> [in Ukrainian].
14. Madei, A. (2014). Protection of the historical and cultural heritage of Ukraine in the context of social communications: historiography of the problem. *Visnyk Knyzhkovoї palaty*, 11, 46-49.
15. Museums of Ukraine in the open air. Retrieved from <http://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>. [in Ukrainian].
16. Museums of Ukraine. Ternopil region. Historical Museum "Zboriv Battle". Retrieved from <http://prostir.museum.ua/file/325> [in Ukrainian].
17. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Procedure for Determining the Categories of Sights for the Inclusion of Cultural Heritage Objects in the State Register of Immovable Monuments of Ukraine" (2001, No. 1760). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1760-2001-%D0%BF> [in Ukrainian].
18. Problems of Preservation and Protection of Cultural and Religious Values of Ukraine. Analytical note. National Institute for Strategic Studies. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/1434> [in Ukrainian].
19. Regarding the project of the regional program for the creation and development of the historical and cultural reserve "Field of Zboriv Battle 1649" on the territory of Zboriv District for 2012-2015 years. The disposition of the head of the RSA. Retrieved from <http://www.oda.te.gov.ua/zborivska/en/catalog/item/14014.htm> [in Ukrainian].
20. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Strategy for the Development of the Information Society in Ukraine" (2013, No. 386-p). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>. [in Ukrainian].
21. Kunanets, N. E. (2017). Socio-communication engineering: system answer for the challenges of informative society. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia*, 1, 11-20 [in Ukrainian].
22. Digital Library of Historical and Cultural Heritage. Retrieved from http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 02.08.2017 р.